

МОДЕЛ
НА НАЦИОНАЛНОТО ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА В VII КЛАС
ЗА УЧЕБНАТА 2021 – 2022 ГОДИНА

1. Цели на НВО в VII клас съгласно чл. 44, ал. 1 от Наредба № 11 за оценяване на резултатите от обучението на учениците

- диагностика на индивидуалния напредък и на образователните потребности на учениците от VII клас;
- мониторинг на образователния процес за прилагане на политики и мерки, насочени към подобряване на качеството на образованието;
- установяване на степента на постигане на отделни очаквани резултати от обучението по български език и литература, определени в учебната програма за съответния клас;
- установяване на степента на постигане на отделни очаквани резултати от обучението в края на прогимназиалния етап по български език и литература, определени в държавния образователен стандарт за общо образователна подготовка;
- използване на резултатите от НВО по български език и литература като балообразуващ елемент при приемането на ученици в VIII клас.

2. Учебно съдържание:

Системата от задачи по български език се определя от задължителното учебно съдържание, включено в учебните програми от V до VII клас, като се прилагат знанията и уменията, придобити в обучението до VII клас включително.

<i>№</i>	<i>Теми от учебното съдържание</i>
1.	Текстът в общуването. Разговорен текст, научен текст, медиен текст, художествен текст
2.	Извличане и обработване на информация от научен, от медиен и от художествен текст
3.	Звукови промени в думата – подвижно Ъ; непостоянно Ъ; променливо Я; думи с несъответствие между изговор и правопис
4.	Видове думи според речниковото им значение и звуковия им състав
5.	Думата като лексикално средство в текста
6.	Причастия. Деепричастие
7.	Местоимение. Лично местоимение, възвратно лично местоимение, притежателно местоимение, възвратно притежателно местоимение, показателно местоимение, въпросително местоимение, относително местоимение, отрицателно местоимение, обобщително местоимение, неопределително местоимение
8.	Време на глагола. Минало свършено време, минало несвършено време, минало неопределено време, минало предварително време, бъдеще време в миналото
9.	Наклонение на глагола. Преизказни глаголни форми
10.	Съвместна употреба на глаголни времена и наклонения
11.	Неизменяеми части на речта – наречие, предлог, съюз, междуметие, частица
12.	Главни и второстепенни части в простото изречение

13.	Еднородни части и обособени части в простото изречение
14.	Съчинително и подчинително свързване в сложното изречение. Сложно съчинено изречение, сложно съставно изречение, сложно смесено изречение
15.	Пряко, непряко и полупряко предаване на чужда реч

Системата от задачи по литература се определя от задължителното учебно съдържание, свързано с творби от българската литература и включено в учебните програми, за V, за VI и за VII клас.

<i>Тем</i>	<i>Творби и автори</i>
<i>I. Различни разкази за човека и света</i>	1. „Хайдути“ (Хр. Ботев)
<i>II. Човекът и природата</i>	1. „Хубава си, моя горо“ (Л. Каравелов)
	2. „Отечество любезно, как хубаво си ти!“ (Ив. Вазов)
<i>III. Човекът и изкуството</i>	1. „Косачи“ (Елин Пелин)
	2. „Художник“ (В. Ханчев)
	3. Из „Под игото“ (Ив. Вазов): главата „Представлението“
<i>IV. Човекът и другите</i>	1. Из „Под игото“ (Ив. Вазов): главата „Радини вълнения“
	2. „Братчетата на Гаврош“ (Хр. Смирненски)
	3. „Серафим“ (Й. Йовков)
<i>V. Българинът във възрожденския свят</i>	1. „Стани, стани, юнак балкански“ и „Вятър ечи, Балкан стене“ (Д. Чинтулов)
	2. „На прощаване в 1868 г.“ (Хр. Ботев)
	3. Из „Немили-недраги“ (Ив. Вазов): I, II, III, V, X глава, епилог
	4. „Една българка“ (Ив. Вазов)
	5. „Опълченците на Шипка“ (Ив. Вазов)
	6. „Българският език“ (Ив. Вазов)
<i>VI. Човекът в обществото – норми, ценности и конфликти</i>	1. Из „До Чикаго и назад“ (Ал. Константинов): откъсът от „Вие трябва да сте били на Пловдивското изложение и знаете големия павилион?“ до „На г. Айвазияна търговията отиваше твърде зле, според думите му, но той имаше надежда да разпродаде повечко „рядкости“ в последните два месеца, септември и октомври, когато след летния сезон позаможните американци ще посетят изложението.“
	2. Из „Бай Ганьо. Невероятни разкази за един съвременен българин“ (Ал. Константинов): „Бай Ганьо пътува“
	3. „Неразделни“ (П. Славейков)
	4. „Заточеници“ (П. Яворов)
	5. „По жътва“ (Елин Пелин)
	6. „По жицата“ (Й. Йовков)

3. Вид и времетраене на изпита

- Изпитът от НВО е писмен.
- Равнището на компетентностите на седмокласниците се проверява чрез тест с общо 26 задачи.
- Времетраенето е 150 минути, а за учениците със специални образователни потребности е до 80 минути над определеното време.

4. Видове задачи:

- 18 задачи със структуриран отговор с четири възможности за отговор, от които само един е правилен;
- 6 задачи с кратък свободен отговор;
- 1 задача с разширен свободен отговор;
- 1 задача за създаване на текст.

Примерни задачи от НВО през 2021 г.

4.1. със структуриран отговор с четири възможности за отговор:

- **В кои две творби е представен конфликтът между поробители и поробени?**

- А) „Една българка“ и „Братчетата на Гаврош“
- Б) „Серафим“ и „Вятър ечи, Балкан стене“
- В) „Заточеници“ и „Отечество любезно, как хубаво си ти!“
- Г) „Опълченците на Шипка“ и „На прощаване в 1868 г.“

4.2. задачи с кратък свободен отговор:

- **В листа за отговори запишете САМО наречията, употребени в следното изречение: *Срецали китове и акули, често ги придружавали летящи риби, веднъж наблизко зърнали косатки.***

4.3. задача с разширен свободен отговор:

- **В текст от 3 – 4 изречения запишете какво внушават думите на разказвача от II глава на Вазовата повест „Немили-недраги“:**

Къщата, магазините, кесията, сърцата бяха затворени за тях.

4.4. задача за създаване на текст:

- **Дидактическа задача: Прочетете текста (неизучавана художествена творба) и напишете подробен преразказ от името на неутрален разказвач/от името на посочен герой.**

5. Оценяване

Оценяването се осъществява по критерии, като всяка тестова задача носи брой точки, съобразен с познавателното равнище, спецификата и трудността ѝ.

Максималният брой точки от изпита е 100 т.